

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kü-
lendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 1 korona.

Háború a szelei úton.

Egy egyszerű hír alakjában is meg-
említhetnénk, hogy f. hó 9-én este egy
suhancz kést rántott a másikra, aki aztán
revolver lövésekkel ríposztírozott.

És ez nem is olyan nagy valami, ha
csak azt vesszük, hogy két kölyök össze-
vesz s a dolog elintézésében a bicskának
is jutott szerep, — ki bicskával, ki karddal,
kinek milyen módja, fegyvere s intelligenciája
van ügyének elintézésére.

De hogy ez már a második eset a té-
len, hogy fiatal gyerkőczök egymásra lövöl-
döznek nálunk, ezen már csak úgy egyszer-
rűen átnézni nem lehet s ha a hatóság
szigorúan meg nem torolja az e fajta su-
lyosabb természetű kihágásokat, hova to-
vább elfajulhat a legnagyobb közveszélyes-
ségig és a suhanczok csate patéikat nem
is kezdik alább revolvernél, hentes kések-
nél.

A dolog úgy történt, hogy a fent jel-
zett időben Szürös Pista és Gerl József
iparos legények, a népkörben estéknént tar-
tatni szokott táncziskolai összejövetelen
össze különböztek s ezt később a szelei
úton, az amerika körül akként akarták el-
intézni, hogy Szürös többed magával Gerl
kileste 3 késsel megtámadta.

Gerl egy levegőbe eresztett lövéssel
igyekezett támadóit elriasztani, de midőn
ezek nem tágitottak, egy másik lövést tett
Szürös lábára, azután futásnak eredt s e

közben még egy harmadik lövést is inté-
zett üldözői felé.

Hogy baj nem történt, ez lehet véletlen
eset, de történhetett volna, kivált ha egy
golyó valamelyik ablakon betéved vagy egy
úton haladó békés egyént ér.

Bár ki is fegyvert csak a legvégső
esetben használhat még önvédelemből is és
ha használta, legnagyobb meghurcolásnak
van kitéve míg betudja bizonyítani az ön-
védelem jogosultságát, ha betudja, — de ha
nem tudja, a gazember megmenekül s a
megtámadott, a veszélyből magát kiküzdött
tisztességes egyén kerül amannak helyére.

Nálunk pedig kezd a lövöldözés di-
vatba jönni, mint valami felkapott sport
mulatság.

Keressük ennek az okait.

Fiatalságunk egy része nap-nap után
korcsmazik, a helyett, hogy módot és esz-
közöket keresne magának az önművelésre,
a tisztességes szórakozásra s némi művelt-
ség elsajátítására a társadalmi érintkezés-
ben.

Szerintünk első sorban a korcsmazókban
tanyázni szokott éretlen gyerkőczöket kel-
lene szigorú korcsmai szemlékkel innét el-
szoktatni, különösen a mostanában közöttük
lábra kapott hazard kártyázással mulatozó
kompániákat szét ugrasztgatni és úgy las-
san elszoktatni az oly csúf szórakozásoktól,
melyek henyélsre, nemtelenségekre csábít-
ják, ingerlik.

a társadalom elismerését, tiszteletét és becsülését
érdemlik ki azon tanfériak, kik a tanítói állást
ügyszeretettel, buzgalommal s tanítóhoz méltó
szakképzettséggel és műveltséggel töltik be.“
(Paed. Plutareh).

Az abonyi róm. kath. tanítók sorában, kik
műveltségük és szakképzettségük által a szerény
tanítói állásnak tekintélyt vívtak ki, előtérben fog-
lal helyet **Bogyó Sándor** igazgató-tanító.

Született Kecskeméten, 1834. okt. 11-én,
tösgyökeres magyar nemes családból. Atyja ele-
gendő vagyonnal rendelkező iparos-polgár volt,
aki mint városi tanácsos tekintélynek is örvendett.
Elemi iskoláit és a gymnasium 5 osztályát szülő-
városában, jeles eredménnyel végezte; tanulmá-
nyának folytatásában megakadályozta őt gyengél-
kedő egészségi állapota, de ennek tartama alatt
sem pihent a törekvő ifju, hanem megfelelő fog-
lalkozás után nézett, mely aztán, — mint látni
fogjuk — a pályaválasztásra döntő befolyást gya-
korolt. Megingatótt egészséggel nevelői állást fog-
lalt el s ily minőségben működött évekig az elő-
kelő „Vály“ család gyermekei mellett. Hol a
pusztán, hol Szegeden tartózkodott növendékeivel;
a változatos élet s a család figyelmes gondozása,
helyre hozta egészségét. — Fokozódott lelkesé-
dével csüggött tanítványai nevelésén s évről-évre
szembeszökőbb sikereket volt képes felmutatni a
vizsgálatokon. Úgyes tanítói és nevelői tehetsége
különösen feltűnt dr. Tóth János kegyesrendi szer-
zetesnek, a szegedi összes iskolák akkori igazga-
tójának s a kath. magyar paedagogia ma is egyik
legkitünőbb tudósának (később egyetemi tanárrá
lett) Lubrich Ágostonnak s ajánlataik de meg sa-

A zárórára vonatkozó szabályrendelet
szigorúan be lenne tartandó.

Meg kell vonni az engedélyt a két he-
lyen is berendezett éjjeli táncziskola tart-
hatására, melyeken ifjúságunk nem annyira
a táncz művészetében, mint inkább frivól
kalandok hajhászásában gyakorolja magát.

Nem mondjuk mi, hogy minden rangú
ifjúságunknak nincs szüksége a tánczra,
táncz tanulásra, hisz ez is egyik szép
tulajdonság a társas életben való művel-
tebb érintkezésre, ámde oly időkben tartas-
sanak a tanórák, nappal, amidőn nincs
annyi alkalom a tisztességtelen kalandozá-
sokra s a táncztanításokra csak oly egyé-
nek nyerhessenek engedélyt, kik erkölcsi
biztosítékot s nyujtanak a serdülő ifjúság
erkölcsi egshintentájukért.

Nem habozunk kimondani, hogy azok-
nak, kiknek éjjel van alkalmuk tánczolni
tanulni, nincs szükségük mindenféle táncz-
tudományra, azoknak elég annyi, amennyit
egymástól elsajátítanak.

Másrésről pedig a nappali táncztanítá-
son csak is azok vehetnének részt, akik
csupán csak tánczolni óhajtanak tanulni
s nem olyanok is, akik holmi randes-vous-k
ürügye alatt látogatják ez éjjeli tánczpró-
bák helyiségeit.

Az ily alkalmakkor, egyik helyiségből
a másikba való ténfergések, kaladozások al-
kalmával esnek aztán afféle össze koczcza-
nások, melyek az éjjeli késelésekben, lövöl-

ját meggyőződését is követve szakított a nevelős-
köddéssel s kiképzetetés végett 23 éves korában,
1857. okt. 3-án beiratkozott az 1848. után tanul-
mányi alap költségen létesített 2 évfolyamu sze-
gedi kir. kath. tanítóképzőbe. Képezdei tanulmá-
nyainak gyakorlati részét nevelősködése alatt
megszerezvén, könnyedséggel ment az elméletek
elsajátítása; amíg társai a két évfolyamra össze-
sített tananyagot csak nagy nehezen, azt is csak
felületesen tanulhatták meg, addig ő kitünő elő-
menetelével azok elé küzdötte magát, amiért a
ritka szaktekintélyű (később Pest város tanfelügye-
lője) Bója Gergely tanárának, a szatmári püs-
pökké lett Haás Mihály császári tanfelügyelő-
iskolavisitatornak, — a jeles nevelész és kitünő
módszerész Bárany Ignácz igazgató-tanárának több-
szörös elismerését és dicséretét érdemelte ki. —
Hogy a tanulásban fennakadás ne történjék, test-
vér bátyja Bogyó Pál szerencsi apát, kecskeméti
plebános bőkezűleg látta el anyagi segítséggel,
mit hálásan szokott emlegetni, valahányszor ifju
kori küzdelmeit mesélgeti.

A törekvő és tehetséges ifju végre, 1859.
tanév végén elérte célját; letette a tanítói ké-
pességi vizsgát és jeles oklevelet nyert, mi
őt, — az akkori rendszer szerint — a főlelemi
iskolák tanítására qualificálta. Ma is kitünő aucto-
rok elveivel, Lubrich és Bárany szellemeivel in-
dult el a tanítói pályán, hogy ő is, — mint az
országszerte ismert Vass Mátyás és Ferenczi Já-
nos szegedi igazgató-tanítók — fényt és dicsősé-
get szerezzen a népnevelés terén a szegedi tanító-
képzőnek. — 1859. őszén, Szolnokon kezdte meg
pályafutását; az iskolai előjáróság teljes megle-

TÁRCZA.**Válasz.**

Mit írjak én neked
Szegény jó testvérem,
Hogy vidítva lelked
Búdat felejtsem?

Vigasztalást nyujtsak?
Én a vigasztalan!
Akarnám, hej de csak
Nem tudok, hasztalan.

De mégis ajánlom
S tartsad meg ezt bizvást:
Istenben találjon
A lelked megnyugvást!

Kováts Béla.**Bogyó Sándor.**

(40 éves tanítói jubileuma alkalmából.)

„Az iskola s vele a tanítói állás fontossága
napjainkban már a társadalom minden rétegében
el van ismervé; nagy és magasztos czélok füzöd-
nek hozzá s nemcsak az egyén szellemi és anyagi
jólétét, hanem a társadalom és a nemzet jövőjét
is az iskola alapítja meg. Ily nagy fontosságu fel-
adat megoldása jutván osztályrészül az iskolának,

dözésekben találják meg a kibontakozás, a leszámolás gyönyörű módozatait, háborgatva a békés lakosság éjjeli nyugalma.

Midőn ezeket itt elmondjuk, koránt sem az a célunk, hogy a hatóság közrendészeti ügyébe-dolgaiba avatkozzunk, vagy hogy az ellen panaszkodjunk, mert azt el kell ismernünk, hogy e tekintetben kifogásolni való nincsen is. Sőt környes körül fekvő községeink. — Czeglédet, Szolnokot sem véve ki — jóval alább állanak közrendészeti szempontból, de elmondjuk azért, hogy az oly fajta duhajkodások nem szoktak önmaguktól megszűnni, hanem ellenkezőleg fokozódnak, harapódnak mind addig, míg terjesztő melegágyai meg nem szünttetnek.

A korecsmai nyári mulatságok korlátozásával megszüntek földmivelő ifjúságunk veszedelmesei. Eleintén az sem ment könnyen, végre aztán beletörődött a fiatalság s elég szórakozást talál a téli egyetemi táncmulatságokon, ahol legszebb egyetértéssel mulatoznak a maguk egyszerű módja szerint.

Korlátozni kell az éjjeli tánciskolázásokat is, mert az azokat látogató — mindkét nembeli — ifjúság előnyére, javára az ott található szórakozások nem szolgálhatnak.

Esterházy herezeg és a felsőbb népnevelés.

Egy éve, hogy az ifjú Esterházy Miklós herezeg, Edelstetten fejedelme, átvette száz négy-szögmérföldre terjedő birtokait, melyek a jövő évben szabadulnak fel a közel ötvenéves zárgondnokság alól és roppant jövedelmükkel Európa első fejedelmi családjaival helyezik egy sorba az ötven éve visszavonult herezegi családot.

Vagy kétszáz év óta az Esterházy herezgek külföldön nevelkedtek és mindenkor külföldi fejedelmi családokból házasodtak, dr. Esterházy Miklós herezeg az első, ki a budapesti egyetemet végezte, az államtudományokból letette a doktori vizsgát és magyar leányt, Cziráky grófnőt vett nőül. Erős magyar érzés jele ez s ennek ad kifejezést a fiatal herezeg első nyilvános fellépése is.

gedését kinyerve, egy év után Uj-Kécskén találjuk, mint osztálytanítót. Itteni tartózkodása alatt ismerkedett meg — Szele-Farmosra átjárogatva, a nemes lelkületű és szép műveltségű F e h é r Borbálával, Fehér György gazdatiszt kedves leányával s vele 1863. febr. 16-án házassági frigyre lépett. Hat évig tartó lankadatlan tevékenysége után, a szaporodó családtagok fenntartási kényszerétől indítva, jövedelmezőbb helynek vélte Abonyt s 1866. jan. 3-án itt megválasztatván, átköltözött. Két évig fiuosztályt vezetett; 1868. febr. 3-tól — máig 32-ik éven át a leányokat tanítgatja a legnagyobb szeretettel és bekeletűréssel. Nem ingatta meg tanítói lelkesedését sem a fizetés esekélye (350 frt), sem az iskolai pénztár üres volta. Amíg másik három kartársa a kedvezőtlen fizetési viszonyok miatt sztrájkolt, bezárták osztályaikat s állomásaikat elhagyták, Bogyó Sándor nemes hévvel, nagy türelemmel rendületlenül tanítgatta az egy tanterembe összezúfolt 156 növendéket, sőt azokat július 18-án szabályszerűen le is vizsgáztatta. — A hivatásos, buzgó tanító ernyedetlen szorgalma felkeltette figyelmét az érdeklődőknek s állhatatosságáért Huszár Antal apát-plébános az iskola-bizottság által 50 frt jutalomban részesítette. A hetvenes évek elején 400 frtra menő fizetését több tagból álló családjának szükségletével csak úgy tudta összeegyeztetni, hogy az értelmiség felhívására házi tanítást rendezett, miben szerető neje, — a ma is példás gondosságu anya — kézimunka tanításával segédkezett; így jövedelme megkésztéreződött s kevesebb gondal oktathatta a saját és mások gyermekeit. — Mindenkor a legnagyobb kitartással, odaadó buzgalommal igyekezett megfelelni hivatásának, ezért aztán a felsőbb hatóság több ízbeni elismerése lön osztályrésze. — Már kécskei tanítósága idejében, Peitler Antal Ló z s e f váci püspök

A herezget ugyanis elnökévé választotta egy kultúregylet, a nagy elterjedésű „Orsz. Nemzeti Szövetség”. A herezeg elfogadta a választást, de kijelentette, hogy munkát kíván és abból kiakarja venni a részét.

E rövid de világos program eredménye egy felhívás, melyet a herezeg Kismartonból december 6-án bocsátott ki az ország összes úri kasznóihoz és közép- valamint polgári iskolai tanáraihoz több ezer példányban. E felhívás a felsőbb népnevelésnek országsszerte való szervezésére hívja fel a nevezetteket, azonképen mint ahogy Angolországban, Amerikában, sőt Ausztriában is az előkelők társadalmi egyletei tették magukat érintkezésbe a népolvasókörökkel és ezekben az alsóbb osztálybeliek számára szórakoztató előadásokat rendeztek.

Kezdetben mindenütt zenével és dallal vegyes ingyenes felolvasásokból állottak ezek, 2—3 évtized alatt azonban odáig fejlődtek, hogy ma már a szórakoztató részt teljesen kiszorították belőlük a tudományos jellegű sorozatos előadások, melyeket tömegesen látogat a nép és pedig belépti díjak mellett s így az előadók tiszteletdíját teljesen megtéríti. E felolvasásokat mindenütt a hazafias és nemzeti irány jellemzi, miért is a társadalmi békének egyik hathatós eszközévé váltak.

Ilyennek óhajlja azokat herezeg Esterházy Miklós is, ki mint az ország első nagybirtokosa a szociális kérdés megoldására saját birtokain anyagi áldozatok kíséretében teszi meg a szükséges intézkedéseket, birtokai határain túl pedig egy oly intézmény ajánlásával, mely Angliában és Amerikában esodákat művelt. Előkészítette t. i. az University Extension-t, melynek hallgatóságát nevel a munkások közül, s ez az iskolázatlan hallgatóság e két államban állandóan 100.000 főre rug, melyből 5000-en tesznek évenként sikeres felvételi vizsgát az egyetemre. Ez egyik fő oka, hogy a szocializmus sem Amerikában, sem Angolországban nem sodorta válságba a társadalmat, és távolról sem oly veszedelmes, mint Francia- és Németországban.

Esterházy Miklós hg. nemcsak kitünő hazafinak bizonyult e körlevele kibocsátásával, de praktikus gondolkodó, államférfini hivatású politikusnak is, kire úgy lehet nemcsak születésénél hanem tudásánál és képességeinél fogva is jelentékeny szerep vár a közeljövőben.

A fiatal herezegnek e körlevele mindenesetre fordulópontot képez az „Országos Nemzeti Szövetség” életében, melynek kiterjedt szervezete kétségkívül meg fog felelni tudni a nagy kulturterv életbeléptetésével járó óriási munkának.

bérmálás alkalmával 40 frtot nyújtott át a derék tanférfiúnak. Abonyi működése alatt a nem rég elhunyt nagynevű püspök, Schusster Constantin buzgó és vállalkos működéséért, elismerő kegyes leiratával tüntette ki. A világi tanügyi hatóságnak is tudomása volt tevékeny tanítói működése felől s mikor 1872-ben N.-Kőrösön a Trefort miniszter által rendezett póttanfolyamot hallgatta, Nagy László pestmegye kir. tanfelügyelője 40 frt külön jutalomra méltatta. 1893-ban Huszár Antal apát-plébános ajánlatára az egyházmegyei hatóság érdemes működéséért az igazgatói állásra léptette elő, mi tetemes fizetés emelést eredményezett. A kerület tanítósága sem zárkózott el az érdem méltó megjutalmazásától s ezt abban nyilvánította ki, hogy őt 1894-ben az egyetemi kor-elnökséggel tisztelte meg; mit most is visel. — Utóbb, 1899. decz. 22-én kelt leiratban 40 éves tanítói működéséért a váci káptalan teljes elismerését fejezte ki példás buzgalmu hosszas tevékenységéért s a „Neszvada” alap 20 frt kitüntető díjával jutalmazta.

Mint társadalmi embert szintén közbecsülés övezte ugy a felső, mint az alsóosztály részéről. Az úri Casinónak évek óta gondos könyvtárnoka, a kath. Olvasóegyletben jegyzősködésével tevékenykedett, a román. kath. iskolaszéknek jelentékeny tagjaként több ízben szerepelt. Boldog házassága, melynek azurját egy felhőske sem borította soha, megkönnyítette terhes foglalkozását s nagyban előmozdította jó egészségét s nyugodt kedély hangulatát, melynek birtokosa a 40 éves tanító és 67 éves ember. — Gyermekei, ha mindnyájan élnek, a szülőkkel együtt 12 tagot számlálnának. Azonban 10 gyermekéből 6 kicsinykorában elhalt s csak négy él; de ennyi is elég volt a tanítói jövedelemhez, hogy azokat tisztességesen felnevelhesse s jövőjükről gondoskodhasson. — Legidősebb fia, István, az abonyi r. k. tantszéknél 17 év óta

Felhívásából közöljük a következőket:

Felhívás Magyarország fő- és középiskolai tanáraihoz.

Önökhez, hazánk művelődésének nagyérdemű és tudós harczosaihoz fordulunk, mentsek meg a létezésben fenyegetett nemzeti társadalmat! Nincs hatalom, amely birni tudna a nemzetközi és nemzetiségi izgatókkal, — csak ha azokkal a fegyverekkel állunk eléjük, a melyekkel ők törnek reánk.

Az igazi tudomány erejével kell megdönteni az ő hamis tanaikat. És ha önök akarják, ha ezt elvállalják: nincs hatalom, mely önöknek ellenállani tudna.

Külföldön, hol a néptömegeknek nyújtott politikai jogok már korábban gondolkodóvá tették a társadalom vezetőit, a felső népnevelés nagy feladatát az egyetemek vállalták magukra, azt teljesen lefoglalták, sőt monopolizálják. Ott az a merőben téves felfogás terjedt el, hogy a felsőbb népneveléssel csak az egyetem foglalkozhatik sikeresen, amely kijelentésben az akadémiák és közép iskolák bizonyos mértékű kizárásának gondolata lappang.

Önöktől, Magyarország fő- és középiskolái tanári karától függ most, a világszerte elterjedt téves felfogást megcáfolni és mint korszakalkotó tény megmutatni: hogy Magyarországon a felsőbb népnevelés országsszerte való szervezése s ez által a tömegeknek nemzeti és hazafias szeltemben való irányítása és állampolgári kötelességeikben való kioktatása az akadémiának és a középiskolának sikerül.

Ne csak rendőri intézkedéssel akarjuk ezeket a káros befolyásoktól megóvni, de liberális fölfogással keljünk szabad versenyre a lazítókkal és az ő tanaikkal, melyekből eddig a nép lelke táplálkozott, ösmereteket közöljük a munkással, melyek a nemzeti eszme mélységének és magasságának titkait megnyitják szemek előtt. Tegyük lehetővé, hogy a munkás mérlegelni és választani tudjon a hitéhez való ragaszkodás, a hazaszeregetet és ezek meglagadása közt s akkor a társadalmat, az állami és a gazdasági rendet nem kell többé féltelnünk tőle.

Ezt a nagy, dicsőséges és hazafiasság tekintetében szinte páratlan feladatot, Urain! vegyék önök a vállalkra.

Kismarton, 1899. december 6.

Herezeg Mihály	Herezeg Esterházy Miklós
a budapesti m. kir. tudomány-egyetem proroktor.	az Orsz. Nemzeti Szövetség társelnöke.
Az Országos Nemzeti Szövetség igazgatóságának elnöke.	

buzgó tagja; Andor, vasuti-főnök; nagyobb lánya, Mária, férjezett Tóth János méhésztanárné; Berta, képesített kézimunka tanítónő. Volt még a 40 éves kiérdemült tanítónak a sajátján kívül mintegy 5600 gyermeke is, kiket akár csak a magát, hosszú idők alatt lelki táplálékkal látott el. Ez óriási számból, — nem számítom hozzá az ismétlő és iparos tanoncokat, — oroszlanrészt Abonyra esik; egy emberöltőn keresztül az abonyi kath. társadalom női nemzedéke 10 éves kortól 40 éves korig az ő gyöngéd, vallás-erkölcsös, értelmet fejlesztő és hazafias nevelése alul kerültek ki. Ha tudjuk azt, hogy az anyák nevelő hatása a legelső és legmélyebb a nemzet gyermekeiben, úgy a társadalom osztatlan elismerésére érdemes az a tanító, aki férfi lénye dacára a nőnevelés művészetében fejtette ki nagy horderejű talentumát. — Negyven évig tartó működése alatt annyi ezernek kellett megismernie lelki-tulajdonságait, illő és méltányos tehát, hogy pályafutásának végpontján a jó Sándor bácsi is foglalkoztathassa magával, szerényen megírt életrajzával,*) a kath. társadalmat.

Lankadatlan ügybuzgalma példa gyanánt lebeghet kartársai előtt. Eredményteljes működését e földön méltó elismerésben nem részesítheti ember soha; a jutalom odafenn van: „Tündökölni, mint az ég csillaga!”

V. I.

*) Mult számunkban B. S. jubileumáról szóló közleményben, — sietésből inkább, mint tudatlanságból — de korántsem gunyból — alkalmazott „nekrológ” kifejezést Vidor ezennel „biographia”-ra helyesbíti. — A nekrológot megfogja írni . . . 30—40 év múlva . . . nem Vidor, hanem: V. I., . . . vagy más valaki. Addig is elnézést kérünk a toll vagy sajtó hibáért, a melyekkel — tisztelet érzetünk tiltja — egy közbecsülésben álló férfit, különösen jubileációja alkalmából nevétség tárgyává kitenni. Minden körülmények közt mély tisztelet illeti meg az öreget. F. m. t.

Az iszákosság ellen.

Oroszországon kívül egy államban sincs úgy elterjedve az alkohol élvezése, mint nálunk. És leginkább a föld népe hajlik az átkos szenvedély felé.

A földműves ember inkább napokig megfosztja magát az ételneműtől, de pálinkának török-szakkad lenni kell.

És ez a megrögzött szokás, mert már azzá lett, nagy idő óta tartja magát és rontja a nép egészségét és családi életét.

Nem mondok nagyot, ha azt állítottam: családi életet, mert a pálinka a csecsemőtől kezdve minden családtagot mételez. Pálinkás kenyeret adnak a csecsemőnek, hogy sirását elhallgattassák, pálinkás kenyeret kap az otthon maradt, sőt az iskolába járó fiú is.

A férfi vagy nő pláne nem tud, úgy mondja: nem bír dolgozni, ha reggel, délben és este egyaránt jót huz a pálinkás csutorából.

Ez mind szomorú tény, melyet csak szigorú törvénnyel lehet megrendszabályozni.

Igaz, hogy ezzel az állam tetemesen károsul, de amit veszít a vámon, megnyeri a révén, mert nyer bőségesen emberi egészségben és életben. Ez pedig hiába, többet ér, minden adó nemnél, minden vagyonnál. Látjuk szemlátomást, hogy népünk satnyul, mert földművelő és munkásosztály között több a gyenge csenevész ember, mint az ép, a katonának való.

A nagyvezű és vaskezű Baross által behozott vasárnapi szünetről szóló törvényt, mely kimondja, hogy vasárnap a boltok zárva tartassanak, némiképp látozta a rák fenét, de csak némileg, mert addig a bor és sör mérések vasárnap nyitva állanak a mértékletességi törvény csak holt belü maradt.

Lám Amerikában az már régen fenn áll, hogy a sör és bor mérések szombaton éjjeli 12 órakor bezártnak és hétfőn a hajnali időben szabad megnyitni. És ezt nem holt belü ám, mert a törvény teljesszigorával sújtják azt a bor és sör mérőt, ki a törvény ellen legkisebb tekintetben vét.

Nos mondjuk ki nyíltan, még Baross sem mert teljes közel a darázs-fészekbe bele nyulni. Már pedig jó egészét csak úgy lehet alkotni, ha első sorban a kareszmák zárórait megrendszabályozzák.

Egyetlen népfajra sem alkalmazható nagy Széchenyinek e mondása intenzívebben, hogy: oly kevesen vagyunk, hogy az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni. Tehát óvni, védeni kell a nép egészségét, életét minden tekintetben. Rohamos műveltségi haladásunkkal nagyon kirívóan látszik testi satnyulásunk.

És ez a testi satnyulás már az iskola falai között kezdődik, mert a gyermekek agyának túltömésével a tanítók ugyanazt a bünt követik el, mint a szesz eladásával a koresmárosok.

A cikkem vége tehát az a jó tanács, hogy a szeszből bármily jófajta is legyen az — keveset kell élvezni és élveztetni. A mostani égető kérdés az új század küszöbén az legyen, hogy humánus törvényt alkossanak az iszákosság ellen.

Huszár Miklós.

Kérelem.

Bogyó Sándor igazgató-tanító negyven éves működése után, nyugalomba óhajtonyulni; ez alkalomból, a növevelés terén érdemeket szerzett tanfériu iránt szíves köteleztséget velünk teljesíteni, midőn tisztelettel kérjük a kath. társadalom t. honleányait, hogy volt kedves tanítójuk megajándékozására szánt valamely értékes tárgy beszerzési összegéhez hozzájárulni kegyeskedjenek. Szíves adományokat e hó végéig készséggel elfogad: a plébánia-hivatal, elap szerkesztősége, a gyűjtő-bizottság és a róm. kath. tantestület tagjai. — Magunkat becsüljük, ha az érdemet kellő méltánylásban részesítettjük.

Abony, 1900. évi jan. 12-én.

Hazafias üdvözléttel:

VEVERÁN ISTVÁN, r. k. tan. HIRLING JÁNOS, h. pleb. gy. b. jegyző. gyűjtő-b. elnök.

KIRÁLY JÁNOS, SZOMBATHY JÁNOS, gy. b. tagok.

MI UJSÁG?

— **Hymen.** Szikszay Gusztáv török-szent-miklóji gyógyszerész, társas életünknek egyik kiváló tagja, ki nem rég költözött el városunkból, ma délután 1 órakor tartja egybekelését az anyakönyvi hivatalban Gara Iluska urhölgyel, Gara János kedves leányával.

— **Eljegyzés.** Dr. Matolcsy Sándor czeglédi királyi közjegyző helyettes eljegyezte Falcsik Szeréna urhölgyet, Hudák János Czegléd városi tisztii orvos sógornójét.

— **Kérelem.** Egy szegény asszony, — kinek kenyérkereső férjét katonának vitték — két kicsiny gyermekével, fütellen szobában, egy falat kenyér nélkül, kétségbeesetten várja a közel napot, midőn egy harmadik gyermekének életet ad. — A könyörület szavaival fordulok ismét városunk nemes lelkű hölgyeihez, hogy ezen elesett boldogtalan asszonyt bár mily csekély adományaikkal, születendő gyermekét némi rukácskával felsegélni kegyeskedjenek, melyeket illetékes helyre leendő juttatás végett elfogadok. Szerk.

— **A megye gyűléséről.** Pestmegye hétfői közgyűlésén kerületünk orsz. képviselője, Gulner Gyula, az orsz.-gyűl. képviselőknek a választáshoz való viszonyaikról, Léva Mihály újszászi plébános pedig a gyermekek koresmázása ellen oly nagyhatású beszédek tartottak, hogy valóban méltán részesültek abban a nagyon megerőmelt ovációkban, melyekkel a genry kaszinóban rendezett ebéden róluk lelkes pohárköszöntőkben megemlékeztek a megye vezető férfiai, ahol a két kiváló férfiú ismét nagy szabású szónoklatokat tartottak. Mi is szívből üdvözljük őket, a nép érdekek és a népnevelés védelmében tanúsított működésükért.

— **Rosz utakon . . .** Nagy gavallér volt Básti Árpád 18 éves kereskedő-segéd, hónapok óta éjjelről-éjjelre tivornya és feslett erkölcsű nők társasága járta. Éjjelezés és kimaradásai feltűntek főnökének, Busztin Adolf, derék szorgalmas kereskedőnek, — kinek 6 évig volt alkalmazásban, — ki is aztán Bástit — midőn egy átlumpolt éjszakára következő reggel a boltba bevonult, — azonnal elesapta, ezelett mintegy másfél hónappal. Ez azonban Básti gavallérságára mi befolyással sem volt, mert csak úgy szórta a pénzt, mint az előtt, mikor alkalmazásban volt. Busztinnak feltűnt, hogy f. hó 11-én reggel, midőn az üzletet kinyitotta, előző este a kézi pénztárba hagyott 2 db. 5 frtos s még vagy 10—12 koronát nem találta ott. Először családtagjaira gyanakodott, mert üzlete minden oldalról jól el volt zárva, más tehát a cassához nem férhetett. A család hosszas tépelődés után, valamint az inas elejtett szavaiból arra a gyanura jött, hogy az udvar felől, a — bár jól elzárt — raktáron keresztül valaki az üzletet fosztogatja, mert a pénzek már régóta vesznek a fiókból. Eszükbe jutott, hogy Bástit — elesapatása után is többször látták a eselések éjjel az udvaron settenkedni és egy-egy sarokban meghúzódni. E megérlelt gyanú alapján feljelentést tettek a főszolgabíró hivatalnál. Rudnyánszky szolgabíró azonnal az eset felderítéséhez látott és egy egész napi ernyedetlen s erélyes vizsgálatának sikerült az egész dolgot napfényre hozni. Bástit elfogatta s nála meg is találta az éjjel ellopott pénzt, de talált nála egy csomó kisebb-nagyobb kulcsot is, melyek mind-egyike bele illett a Busztin kereskedés ajtóinak ama zárjaiba, melyeken keresztül Básti a cassához férhetett, nevezetesen: a kis kapuba, az udvar felől, egy a raktárba nyíló külső vasajtó lakájába, a belső üvegajtó zárjába és a cassa zárjába. Kiderült továbbá, hogy ezen alkulcsokat ifju Gerl József fiatal lakatos-legény készítette, ki f. hó 9-én a szelei uti lövöldözést is rendezte s kivel — valamint még több gyermek ifjúkkal — a lopott pénzeket Básti elherdálta. Busztin mintegy 7 hónap óta tapasztalta kisebb-nagyobb összeg eltűnését, — kárát mintegy 500 fortra teszi készpénzben, árúknak is van kára sok. Rudnyánszky szolgabíró nagy erővel és körültekintéssel vezette a vizsgálatot, mely még sok esűf dologról fogja lerántani a leplet. Itt említjük meg, hogy Básti lopott pénzei nagy részét a vendéglőben dorbézolta el, egy pinczér leány minőségben ott tartózkodó hölgy társaságában, a kire mint ilyenekre ott szükség nincs s akiknek a közérköleségbe ütköző üzelveiket nem kellene tűrni.

— Az ex-csendőr-örmeister úr.

Hajcsák Ferencz, mintegy 2 hónap óta tartózkodott Abonyban, minden bejelentés nélkül özv. Lenderné eselédszerzőnél, mint ennek jegyese, kiadva magát kiszolgált csendőr-örmeisternek. Egy ízben Czeglédre rándult át, hol a dānos mükertész egy országos tolvajt fedezett föl benne, kitől egy vizit alkalmával egy 25 frtos arany gyűrűt is ellopott Hajcsák. A dānos kertész át is jött Abonyba, Hajcsák után, hogy az ügyet békés úton elintézzé. E helyett azonban Hajcsák megfenyegette, ha lakásába bemegy. A kertész aztán följelentette az ipsét a csendőrségnél, hova aztán meg is idézték kihallgatásra. Mig ott Hajcsák ügyét meg hánytávetették, addig beállított Lendernéhez Soós Vincze harangozó, hogy egy úri helyre egy szákcácsnót szerződtessen sörgösen. Mig Soós Lendernével értekezett, haza érkezett a völegény Hajcsák úr, a kiszolgált csendőr örmeister s a mint meglátta Soóst menyasszonyánál, ezen szavakkal „Hah! esábitó, megfogtalak!” bāntalmazni akarta. Ez alatt az idő alatt Lenderné ne hogy rá is kerüljön a sor — ellillant a lakásból, miután Soósnak is sikerült valahogy kimenekülni a feltékeny ördög körmei közül. Hajcsák úr maradt a helyzetnek, illetve a lakosnak — egyedül. De nem is vesztegeti az időt hiába, hanem azonnal feltörte a ruha szekrényt, pár szalvétából hamarosan kapczát csinált magának, egybe meg kolbász, sajtot és egyéb elemozsiát pakolt, no még egy mellékesen egy kis úti költségül magához vette Lenderné 150 frt készpénzét s illa a berek, nádak erek, búcsút vett a kapuféltől s még most is megy, ha meg nem ált. A dānos kertész pedig — midőn a kihallgatás után kocsira ült — figyelmeztette a csendőr-örsparancsnokot, hogy vigyázzanak Hajcsákra, mert az egy betörő féle ember, azt is megmondta, hogy Hajcsák a czeglédi volt városi kertésznek a fia, szintén kertész. — csendőr örmeister pedig soha sem volt. Kézrekerítésére széleskörű nyomozás indult meg.

— A váci püspök kinevezése.

Schusster Constantin váci püspök halálával elárvelt püspöki széket legközelebb betöltik. A személyre nézve már megtörtént a megállapodás. A kinevezést a hivatalos lap még husvét előtt közölni fogja. Adjon Isten jó főpásztort járásunk katolikus híveinek! — Mint értesültünk, Belopotoczky apostoli tábori püspököt a király legközelebb kinevezi váci püspökké.

— Vadászat.

Ujszászon, gróf Dessewffy Emil uradalmán a mult hó 29. és 30.-án tartották meg szép eredmény kíséretében az idei nagy hajtó vadászatokat. A kedvező időben letolyt sik- és erdőhajtások eredménye: 365 drb nyul, 51 fáczánkakas és 8 erdei bagoly. Részt vettek a házi uron kívül: báró Vécsey Miklós, gr. Keglevich György, gr. Degenfeld Pál, ifj. gr. Keglevich István és Balla J. gazdatiszt.

— Pestmegye közgyűlése.

Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvármegye törvényhatósági bizottsága tartotta meg rendes évnegyedes közgyűlését f. hó 8-án. A lefolyt évnegyedben az alispán munkálkodását legnagyobb mértékben az országyűlési képviselőválasztások felől való biráskodásról szóló 1899. évi XV. törvényzikknek végrehajtása vette igénybe. A vármegye területén összeirtak összesen 11.749 hadköteles ifjut, a legtöbb (932) a monori sorozó járásból. Az idén a legnagyobb munkát az árvízvédelmi intézkedésekre teszik, az előmunkálatokat már megindították, úgy hogy, ha a tavasszal a védekezésre szakség lenne, ez a hatóságokat teljesen készen találja. A gazdasági viszonyokra vonatkozólag jelenti az alispán, hogy az őszi mezei munkálatokat a kedvező időben sikeresen bevégezték s a tavaszi vetések alá szánt földek is előkészíthetők voltak. Az őszi száraz időjárás folytán a vetés sok helyen nem jól fejlődött s a kártékony rovarok és különösen a mezei egér nagyon elszaporodott s egyes vidékeken tetemes károkat tett. A december közepén beállott havazás s az ezt követő olvadás azonban a gazdák aggályait részben eloszlatta. A szőlőtermés sem mennyiségileg, sem minőségileg nem volt kielégítő, úgy, hogy a bor értékesítése nagy nehézségekbe ütközött. Különben is a borkereskedők a vételben nagyon tartózkodóak voltak — az előbbi időben előfordult csalások miatt — úgy, hogy még a jobb minőségű borokat is csak igen olcsón lehetett eladni. A termelés legnagyobb része december hónap közepén még a termelők pinczéiben volt. Pedig Pestmegyére nézve, a hol óriási homokterületek vannak szőlővel beültetve, a bor értékesítésének a kérdése igen nagy fontosságú s

igy a varmegye gazdasági egyesületének keresnie kell a bajból való kibontakozást. Mindenesetre a termelőknek kell első sorban a bor kezelése s értékesítése dolgában minden lehetőséget elkövetni. E tekintetben a pestmegyei gazdasági egyesület iparkodott is, népies előadások tartásával, a termelőnek hasznos utasításokat adni s a további teendőket programmba vette. Ezekhez a gazdasági bajokhoz még a gabonaárak alacsony volta is járult, úgy, hogy az elmúlt év gazdasági mérlege, az értékesítés szempontjából, kedvezőnek nem tekinthető. A munkásviszonyok tekintetében újabb események nem történtek s aggodalomra ez idő szerint nincs is ok. A munkásosztály — a jelekből ítélve — belátta, hogy az izgatók félrevezették. A földmivelésügyi miniszter, a gazdasági egyesület előterjesztésére, az idén is tíz darab 50 frtos jutalmat s több oklevelet osztatot ki arra érdemes munkások és családok között. Ez a mun-

kásosztályra igen jó hatással van, a mennyiben az érdem méltánylását látja a jutalmak kiosztásában.

— **Nagyszerű találmány.** L e n n e r Aladár bécsi gyáros oly lámpaégőt talált fel, mely a petróleum világító erejét 90 gyertya lángnak megfelelő világosságra fokozza, a nélkül, hogy a szemkápráztató fénycsík a szemet sértené. Fényének erőssége jóval meghaladja a villamos világításét, ezenkívül ég korom és füst nélkül, a robbanás pedig teljesen ki van zárva. Ezen égő bármily alakú és nagyságú régi lámpára is egyszerűen felszerelhető s fölényben abban áll, hogy kevesebb petróleumot fogyaszt, 14 óráig egy liter — s minél silányabb minőségű a petróleum, annál szebben ég és világít. A feltaláló e hó elején el fog jönni Czeplédre, hogy találmányát bemutassa, mi ha beválik és ára nem lesz valami borsos, bizonyára óriási kelendőségnek fog örüdeni.

— Huszonkét éve már, hogy a képes Családi Lapok ez a kitűnő szépirodalmi lap megindult s ezalatt az idő alatt a magyar közönség kedvencevé lett, ugyannyira, hogy nincs az országnak oly távoli zuga a melybe el ne hatna a hetenkint megjelenő lap. De nem is esoda, hogy úgy szeretik, hiszen nincs lap mely annyit adna tartalom-ban, a mennyit a Képes Családi Lapok csekély évi 6 frt. = 12 korona, félévi 3 frt. = 6 korona és negyedévi 1 frt. 50 kr. = 3 korona előfizetési díjért. Mindazoknak az előfizetőknek ugyanis, kik csak most lépnek be az előfizetők sorába, megküldi Hevessi Jenőnek a „Milliomos büntársa” című érdekesítő regényét teljesen ingyen és bérmentve. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivalal. Bpest VI., Szondy utca 11 szám.

Szerkesztői üzenetek.

N. V. Gomba. Bocsánat a késedelemért, de — mint méltóztatik látni — locális érdekű anyagainkat kellett előbb behasználni. A legszivesebb üdvözlét!

O. L. Homok. Várom várom, de hiába várom . . .

Piaczi árak.

— (PICK CZÉG JEGYZÉSE.) —

Abony, 1900. január 13.

	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.
Búza mm.	14:40	—14:60,	vékájsz	3:10—3:20
Árpa	10:40	—10:60,		2:20—2:26
Rozs	11:00	—11:10.		2:40—
Zab	9:60	—10:00.		1:50—
Kukoricza ó. mm.	—10:50.			2:70—
Bor " csöves, "	—5:00.			
Bor	22:00	—30:00.		

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az a b o n y i u r a d a l o m erdejében **100 öl három éves hasított**

száraz akácza

ölenként **13 frt 10 krjával eladó.**

Értekezhetni a helyszínen a tulajdonossal

Biró István
erdőőrrel.

100—300 frtig.

Havonta megkereshető bármily foglalkozású egyének által biztosan és becsületesen, tőke és risikó nélkül hatóságilag engedélyezett állam papírok és sorsjegyek eladásával az ország minden helységében.

Ajánlatok „könnyű kereset”

Czimen **Singer Gyula hirdetési irodájába.**

4—6

Bpest IV. Lipót ut 14 sz.

Forradalom

a kosmetika terén

UJ!

UJ!

UJ!

ártalmatlan

ártalmatlan

CRÉME ARISTOKRAT.

Bámulatos és meglepő hatású **arcz és kéz-** crème; — **teljesen ártalmatlan** és **zsirmentes** készítmény; — a legrövidebb idő alatt eltünteti az arcz és kéz mindenféle tisztátalanságát u. m. szeplőt-, májfoltot-, bőrtkát (mitessert) sőt hosszabb használat után az arcznak ránczait is elsimitja, eltünteti. **Hatásáért kezeskedem.**

Egy próba tégely ára **1 frt. 50 kr.**

Egy nagy tégely ára **3 frt. — kr.**

Poudre **Aristokrat** a legújabb arcz Poudre **teljesen ártalmatlan** anyagokból készítve, nappal vagy este használva rendkívül szép és elegáns arczszínt ad. Kapható fehér, rózsaszín és crém színben.

Egy doboz árva **1 frt. 50 kr.**

Megrendelések vagy utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközölhetők.

Léontine Clément

urhölgnéi

Budapest, VII., Csengery-u. 8.

4—17

DIETRICH ÉS FIA

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK

TEA, RUM ÉS COGNAC NAGYKERESKEDŐK. FINOM LIKÖRÖK-GYÁRA.

Gyár és központi iroda: BUDAPEST-KÖBÁNYA, X. Füzér utca 30.

közvetlen behozatalú valódi

BRAZILIAI RUM-ja.

Mint különlegesség legjobban ajánlható.